

UPPGIFTER FÖR CIRKULÄR-DATABASEN

Ändra ej på fältnamnen!

Cirkulärnr: 09:43
Diariernr: 09/2949
Nyckelord: Anhöriga
Handläggare: Kristina Jennbert
Avdelning: Avd för vård och omsorg
Sektion/Enhet: Sektionen för vård och socialtjänst
Datum: 2009-06-26
Mottagare: Kommunstyrelsen
Socialnämnd
Vård- och omsorgsnämnd
Äldreomsorg
Handikappomsorg
Revision
Rubrik: Stöd till personer som vårdar eller stödjer närstående -
ändring i SoL

CIRKULÄR 09:43

Avd för vård och omsorg
Sektionen för vård och socialtjänst
Kristina Jennbert

Kommunstyrelsen
Socialnämnd
Vård- och omsorgsnämnd
Äldreomsorg
Handikappomsorg
Revision

Stöd till personer som vårdar eller stödjer närstående – ändring i SoL

Ändring i socialtjänstlagen den 1 juli 2009

Riksdagen beslutade i maj 2009 om ändring av bestämmelsen i 5 kap. 10 § socialtjänstlagen, SoL, dvs. bestämmelsen som rör stöd till personer som vårdar eller stödjer närstående (se proposition 2008/09:82 och socialutskottets betänkande 2008/09:SoU19).

Kommunerna har under det senaste decenniet, bl.a. med ekonomiskt stöd från regeringen, byggt ut ett stort utbud av stödformer som t.ex. avlösning i hemmet, korttidsverksamhet, trygghetsplatser, anhöriggrupper, utbildning, friskvård, träffpunkter/frivilligcentraler m.m. Vilka former av stöd som erbjuds kan variera mellan kommunerna.

Bestämmelsens nuvarande lydelse

Anhörigvårdare

Socialnämnden *bör* genom stöd och avlösning underlätta för dem som vårdar närstående som är långvarigt sjuka eller äldre eller som har funktionshinder.

Ny lydelse 1 juli

Personer som vårdar eller stödjer närstående

Socialnämnden *ska erbjuda* stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder. (SFS 2009:549)

Syftet med lagändringen

Anhöriga och andra personer som vårdar eller stödjer en närstående kan redan idag ansöka om bistånd för sitt eget behov av stöd enligt 4 kap. 1 § SoL och har rätt att få sin ansökan prövad. Den föreslagna lagändringen innebär inte någon

ändring i detta avseende utan förhållandet gäller redan idag. Syftet med lagändringen är istället att *tydliggöra* att socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar och stödjer närstående. Den motivering till tydligare reglering som anges i förarbetena är att det är angeläget att ge anhöriga och andra personer ett stöd och ett erkännande för det arbete som de utför. Vidare framhålls att det ur ett förebyggande perspektiv är angeläget att kommunerna erbjuder olika stödinsatser.

Med *stöd* menas olika insatser som primärt syftar till att fysiskt, psykiskt och socialt underlätta för person som vårdar eller stödjer närstående. Begreppet stöd kan t.ex. innefatta bemötande, information, kunskap, råd, avlösning, hjälpmedel och hemtjänst. Avsikten med att i den nya lydelsen inte specifikt nämna *avlösning* är att undvika missförstånd. Avlösning är bara en av många stödformer och bestämmelsen ska tydliggöra att kommunerna ska erbjuda stöd men inte vilken hjälp eller vilket stöd som ska erbjudas. Alla former av avlösning kräver också att den vårdbehövande själv ansöker om insatsen, dvs. insatsen är ett indirekt stöd till personer som vårdar eller stödjer närstående. Personer som vårdar eller stödjer närstående kan enbart söka bistånd för sådana insatser som man behöver för egen del, t.ex. deltagande i anhörigrupp eller friskvårdsaktivitet.

Stödet regleras som en skyldighet för kommunen men en person kan aldrig grunda en rättighet att få stöd direkt på bestämmelsen. Sådan rätt kan dock både den person som får vård eller stöd av en närstående respektive den närstående som vårdar eller stödjer ha enligt 4 kap. 1 § SoL.

Bestämmelsens rubrik ändras för att förtydliga att den gäller de personer som vårdar eller stödjer närstående. Avsikten är inte att ändra målgruppen – den förblir densamma som när bestämmelsen tillkom år 1998.

Ekonomisk kompensation till kommunerna

Enligt överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting kompenseras kommunerna med närmare 150 miljoner kronor för 2009 och med 300 miljoner kronor för 2010 för det ökade åtagandet. Från och med år 2011 överförs 300 miljoner kronor till det generella statsbidraget. Medel för 2009 och 2010 utbetalas av Socialstyrelsen utan ansökningsförfarande enligt samma kriterier som det kommunala utjämningsbidraget.

Socialstyrelsen får, enligt samma regeringsbeslut, i uppdrag att utarbeta vägledning till stöd för tillämpning av lagstiftningen.

Sveriges Kommuner och Landsting
Avd för vård och omsorg

Göran Stiernstedt